

PRESUDA SUDA

30. siječnja 1985.(*)

„Potpora poljoprivrednicima financirana iz operativnog viška nacionalnog poljoprivrednog kreditnog fonda”

U predmetu 290/83,

Komisija Europskih zajednica, koju zastupa Marie-José Jonczy, članica njezine pravne službe, u svojstvu agenta, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg, u uredu Manfreda Beschela, člana pravne službe Komisije, zgrada Jean Monnet, Kirchberg,

tužitelj,

protiv

Francuske Republike, koju zastupaju Gilbert Guillaume i Gérard Boivineau, u svojstvu agenata, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg, u francuskom veleposlanstvu, 2, rue Bertholet,

tuženik,

povodom zahtjeva za utvrđenje da Francuska Republika, potičući Caisse nationale de credit agricole (nacionalni poljoprivredni kreditni fond) da osigura potporu poljoprivrednicima u najnepovoljnijem položaju, nije ispunila svoje obveze na temelju članka 5. Ugovora o EEZ-u, uzimajući u obzir ciljeve Ugovora koji se odnose na tržišno natjecanje, a osobito njegovog članka 92. i sljedećih,

SUD,

u sastavu: Mackenzie Stuart, predsjednik, G. Bosco, O. Due i C. Kakouris, predsjednici vijeća, P. Pescatore, T. Koopmans, U. Everling, , K. Bahlmann i Y. Galmot, suci,

nezavisni odvjetnik: G. F. Mancini,

tajnik: J. A. Pompe, zamjenik administratora,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjevom koji je dostavljen tajništvu Suda 23. prosinca 1983., Komisija Europskih zajednica podnijela je, na temelju članka 169. Ugovora o EEZ-u, tužbu za utvrđenje da Francuska Republika, potičući Caisse nationale de credit agricole da osigura potporu poljoprivrednicima u najnepovoljnijem položaju, nije ispunila svoje obveze na temelju članka 5. Ugovora o EEZ-u, uzimajući u obzir ciljeve Ugovora koji se odnose na tržišno natjecanje, a osobito njegovog članka 92. i sljedećih.
- 2 Nakon godišnje poljoprivredne konferencije francuske vlade i poljoprivrednih strukovnih organizacija u prosincu 1981. objavljen je niz mjera potpore u korist francuske poljoprivrede, o kojima je francuska vlada obavijestila Komisiju u skladu s člankom 93. stavkom 3. Ugovora. Mjere su uključivale „bespovratna sredstva solidarnosti” u iznosu od 1,5 milijardi franaka, namijenjenih za subvencioniranje poljoprivrednika u najnepovoljnijem položaju. Ta su bespovratna sredstva financirana iz operativnog viška koji je Caisse nationale de credit agricole (nacionalni poljoprivredni kreditni fond, u dalnjem tekstu: fond) kumulirao tijekom nekoliko godina.
- 3 Bespovratna sredstva solidarnosti bila su u obliku paušalne isplate svim poljoprivrednicima čiji je prihod bio niži od 250.000 francuskih franaka, pri čemu je njezin iznos bio obrnuto proporcionalan prihodu. Iznosi potpore utvrđivali su se uz pomoć područnih uprava za poljoprivredu, a isplaćivani su kroz Mutualité sociale agricole (poljoprivredni program uzajamne pomoći).
- 4 Prvo je Komisija dopisom od 10. ožujka 1982. pokrenula postupak propisan člankom 93. stavkom 2. Ugovora u vezi s određenim prijavljenim mjerama, uključujući bespovratna sredstva solidarnosti.
- 5 U svojim odgovorima francuska vlada tvrdila da je višak u fondu stvoren kroz upravljanje privatnim, a ne državnim sredstvima. Uz to je navela da je neposredno prije poljoprivredne konferencije odluku o raspodjeli predmetnih sredstava donijelo upravno vijeće fonda, u kojem su predstavnici države u manjini. Stoga predmetne mjere ne mogu činiti državnu potporu u smislu članka 92. stavka 1. Ugovora.
- 6 Na temelju tih argumenata, Komisija je zauzela stajalište da predmetna potpora nije državna potpora u strogom smislu tog pojma, ali da je odluka fonda o pružanju bespovratnih sredstava solidarnosti morala biti rezultat poticanja i pritisaka javnih tijela. Komisija je stoga prekinula postupak na temelju članka 93. stavka 2., te je dopisom od 14. rujna 1982. pokrenula postupak predviđen člankom 169. Ugovora, tvrdeći da francuska vlada nije ispunila svoje obveze na temelju članka 5. Ugovora, čiji drugi stavak predviđa da se države članice trebaju suzdržati od svih mjera koje mogu ugroziti ostvarenje ciljeva Ugovora. Kako je u svojim odgovorima na taj dopis francuska vlada zanijekala da je počinila takvu povredu, Komisija je podnijela ovu tužbu.
- 7 Komisija smatra kako nema sumnje da je država bila pokretač odluke koju je donijelo upravno vijeće fonda. Prema njezinom mišljenju, odluka ima sva obilježja odluke donesene pod pritiskom javnih tijela, a činjenica da ta tijela nemaju većinu u upravnom vijeću u tom je smislu nebitna.

- 8 Komisija se nadalje poziva i na činjenicu da odredbe francuskog *code rural* koje se odnose na fond predviđaju samo kreditno poslovanje. Kako je prema francuskom pravu fond javno tijelo, on podliježe načelu specijalnosti. To osobito znači da svoju imovinu ne može koristiti za svrhe drukčije od onih koje su predviđene njegovim osnivačkim aktima. Ako fond prekorači svoje ovlasti, ministar poljoprivrede mora intervenirati kao nadzorno tijelo. Činjenica da nije intervenirao dokazuje, prema Komisiji, da se država nije protivila bespovratnim sredstvima solidarnosti unatoč tomu što su nespojiva s ovlastima koje su povjerene fondu.
- 9 U tim okolnostima Komisija smatra kako predmetna bespovratna sredstva čine mjeru čiji je učinak istovjetan državnoj potpori koja je nespojiva sa zajedničkim tržištem i koja je obuhvaćena područjem primjene članka 5. Ugovora. Svojim postupanjem francuska vlada stvorila je situaciju istovjetnu onoj koja proizlazi iz dodjele državne potpore, te se tako nije suzdržala od donošenja mjera koje mogu ugroziti ostvarenje ciljeva Ugovora. Država članica ne može izbjegći svoje obveze povjeravanjem gospodarskom subjektu provedbu mjere koja bi, da je poduzima izravno država, bila nespojiva s Ugovorom.
- 10 Francuska vlada, pak, tvrdi da pojam mjere s učinkom koji je ekvivalentan državnoj potpori nije pojam poznat pravu Zajednice. Ta konstrukcija koju iznosi Komisija ne može služiti kao osnova bilo za postupak na temelju članka 93., bilo za tužbu na temelju članka 169. za utvrđenje da država nije ispunila svoje obveze.
- 11 Jednako tako francuska vlada tvrdi da predmetna mjera nije državna potpora u smislu članka 92. Ugovora. Nije bilo poticanja od strane vlasti, u odnosu na koju fond štoviše uživa potpunu neovisnost. Ni opća pravila kojima se uređuju javna tijela u francuskom upravnom pravu, ni posebne odredbe koje uređuju fond, ne daju vlasti ovlast da intervenira kao nadzorno tijelo u takvim okolnostima.
- 12 Iz tekstova koje je dostavila francuska vlada i objašnjenja koja je dao njezin agent tijekom usmenog postupka proizlazi da – u skladu s važećim odredbama članka 1. uredbe br. 53-707 od 9. kolovoza 1953. o državnoj kontroli nacionalnih javnih poduzeća i određenih tijela s gospodarskom ili društvenom svrhom, kako je izmijenjena uredbom br. 78-173 od 16. veljače 1978. – odluke koje se među ostalim tiču raspodjele dobiti fonda ne postaju konačne dok ih ne odobre javna tijela.
- 13 U skladu s člankom 92. stavkom 1. Ugovora, svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, nespojiva je s unutarnjim tržištem u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama. Općenitost izraza korištenih u toj odredbi omogućuje da svaka državna mjera, u dijelu u kojem ima učinak dodjele potpore u bilo kojem obliku, može biti ocijenjena na temelju članka 92. u pogledu njezine spojivosti sa zajedničkim tržištem.
- 14 Kao što proizlazi iz samog izričaja članka 92. stavka 1., potpora ne mora nužno biti financirana državnim sredstvima da bi se smatrala državnom potporom. Osim toga, kao što je Sud presudio u svojoj presudi od 22. ožujka 1977. (Steinike & Weinlig, predmet 78/76, Zb., str. 595.), zabrana sadržana u članku 92. obuhvaća svaku potporu koju dodjeljuje država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava, te nema

potrebe praviti razliku ovisno o tome dodjeljuje li potporu izravno država odnosno javna ili privatna tijela koja je država osnovala ili zadužila za upravljanje potporom.

- 15 Slijedi da članak 92. Ugovora obuhvaća potporu – kao što su predmetna bespovratna sredstva solidarnosti – o kojoj je odlučilo i koju je financiralo javno tijelo, a čija provedba podliježe odobrenju javnih tijela te čija detaljna pravila dodjele odgovaraju pravilima koja vrijede za uobičajenu potporu, i koju je osim toga vlada predstavila kao dio paketa mjera u korist poljoprivrednika, u cijelosti prijavljenih Komisiji na temelju članka 93. stavka 3.
- 16 Kako bi se ocijenilo je li potpora koja je obuhvaćena područjem primjene članka 92. spojiva sa zajedničkim tržištem, člankom 93. stavkom 2. uspostavljen je posebni postupak kojim su određeni posebni uvjeti i pravila. Prema toj odredbi, Komisija može podnijeti tužbu protiv određene države članice samo ako ta država ne postupa u skladu s odlukom, pri čemu Komisija od nje zahtjeva da ukine ili izmjeni predmetnu potporu. Prije te odluke odredba nalaže da se stranke pozovu na podnošenje očitovanja, čime se ostalim državama članicama i predmetnim sektorima jamči mogućnost iznošenja stajališta, a Komisiji omogućava da bude u potpunosti obaviještena o svim činjenicama predmeta prije nego što donese odluku. Konačno, članak 93. stavak 2. omogućuje da se predmetne države članice obrate Vijeću koje jednoglasno može odlučiti da predmetnu potporu valja smatrati spojivom sa zajedničkim tržištem.
- 17 Stoga valja utvrditi da postupak predviđen u članku 93. stavku 2. svim predmetnim strankama pruža jamstva koja su na specifičan način prilagođena posebnim problemima koje državne potpore predstavljaju za tržišno natjecanje na zajedničkom tržištu, a koji nadilaze jamstva predviđena u predsjudskom postupku iz članka 169. Ugovora, u kojem sudjeluju samo Komisija i predmetna država članica. Dakle, iako postojanje tog posebnog postupka ni na koji način ne sprječava da spojivost programa potpore u odnosu na pravila Zajednice, osim onih koja su sadržana u članku 92., bude ocijenjena na temelju postupka predviđenog u članku 169., Komisija ipak treba slijediti postupak propisan u članku 93. stavku 2. ako želi utvrditi da je taj program, kao potpora, nespojiv sa zajedničkim tržištem.
- 18 Iz svega navedenoga proizlazi da članci 92. i 93. ne ostavljaju prostora za usporedni pojam „mjera koje su ekvivalentne potpori”, a koje podliježu drugim pravilima od onih koja se primjenjuju na potporu u pravom smislu te riječi.
- 19 U tim okolnostima, tužbu valja odbaciti kao nedopuštenu u dijelu u kojem se temelji izravno na članku 169. Ugovora, a da Komisija nije postupila u skladu s prethodnom fazom postupka, utvrđenom u članku 93.

Troškovi

- 20 U skladu s člankom 69. stavkom 2. Poslovnika, stranci koja ne uspije u postupku nalaže se snošenje troškova. Budući da Komisija nije uspjela u svojem zahtjevu, valja joj naložiti snošenje troškova.

Slijedom navedenog,

SUD

odlučuje:

1. Tužba se odbacuje kao nedopuštena.

2. Komisiji se nalaže snošenje troškova.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 30. siječnja 1985.

[Potpisi]

* Jezik postupka: francuski